

ה'ר"ט ר"מ נרן

כיצד בחרו אישי המקרא שמות לילדיהם

6. "ויהי יעבץ נכבד מאחיו ואמו קראה שמו יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב. ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמר: אם ברך תברכני והרבית את גבולי והיתה ירך עמי ועשית מרעה לבלתי עָצְבִי; ויבא אלהים את אשר שאל" (דבה"א ד', ט-י).

7. "ויש אומרים (הרד"ק ומהר"ם מרוטנברג) כי היה דרכם שיקרא האב שם הבכור, ותקרא האם שם השני, על כן הראשון ויקרא את שמו, והשני ותקרא, ואמר בשלישי ותקרא, כי יהודה היה בכזיב בלדתה אותו ואיננו שם שיקרא לו שם. ואין בזה טעם או ריח" (רמב"ן בראשית ל"ח, ה).

1. "שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ, רבי יוסי ורשב"ג; רבי יוסי אומר: הראשונים ע"י שהיו מכירים את ייחוסיהם היו מוציאים שמן לשם המאורע, אבל אנו שאין אנו מכירים את ייחוסינו אנו מוציאים לשם אבותינו. רשב"ג אומר: הראשונים על ידי שהיו משתמשים ברוח הקודש היו מוציאים לשם המאורע, אבל אנו שאין אנו משתמשים ברוח הקודש אנו מוציאים לשם אבותינו" (בראשית רבה פרשה לז ז).

2. "לא המדרש הוא השם ולא השם הוא המדרש; לא הוה צריך קרא למימר אלא נח זה יניחנו או נחמן זה ינחמנו" (בראשית רבה פרשה כה ב).

3. "ילדתי בעצב - כאשר ילדה אותו היה לה עצבון מה, ולזכרון קראה את בנה יעבץ בהפוך אותיות מעצב, כאלו תאמר שיהפך העצב לשמחה" (מצודת דוד דה"א ד', ט).

4. "הזכיר ענינו יעבץ אע"פ שהוא הפוך אל הענין, כי היה לו לומר יעצב; אינם מקפידים העברים על זה, כמו נח מן ינחמנו, קין מן קניתי, שמואל מן מה' שאלתיהו" (רד"ק שם).

5. "ויהי בלדתה ויתן יד ותקח המילדת ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה. ויהי כמשיב ידו והנה יצא אחיו, ותאמר: מה פרצת עליך פרץ; ויקרא שמו פרץ. ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני ויקרא שמו זרח" (בראשית ל"ח, כח-ל).

מכללת הרצוג-גוש עציון
ימי עיון בתנ"ך
קייץ תשס"ט